

Lausunto

10.09.2024

VN/22967/2024

Asia: VN/22967/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Finlands Svenska Skolungdomsförbund tackar för möjligheten att ge sitt utlåtande och fördömer starkt förslaget om att flytta studerande från det allmänna bostadsbidraget till studiestödets bostadstillägg.

FSS ser inte hur det minskade stödbeloppet i och med övergången till bostadstillägget rättfärdigas för andra stadiets studerande, då dessa till följd av andra stadiets natur med mycket närvaroundervisning inte har goda förutsättningar för arbete vid sidan om studierna. En ensamboende studerande kan enligt propositionen få upp till 1 177 euro mindre per år i och med förändringen, vilket är en betydande summa särskilt gällande andra stadiets studerande som ofta har låga inkomster till följd av de små möjligheterna till arbete vid sidan om studierna. Förslaget missgynnar jämställdheten inom andra stadiet i och med att de ensamboende blir tvungna att skuldsätta sig eller jobba vid sidan om studierna för att klara vardagen, varav studiernas framskridande och prestationer riskerar lida. Studiestödets syfte, som definierats i regeringsprogrammet, är att i första hand möjliggöra studier på heltid. Ett förflyttande av studerande från det allmänna bostadsbidraget till studiestödets bostadstillägg motverkar uttryckligen möjliggörandet av heltidsstudier.

Vidare fastställs bostadstilläggets maxbelopp utifrån kommungrupper. Detta innebär att studerande i områden med högre hyror får ett mindre bostadstillägg i relation till sina faktiska boendeutgifter, och de regionala skillnaderna ökar således. En studerande missgynnas med andra ord ekonomiskt av att välja en studieinriktning som ordnas i en kommungrupp där hyrorna överlag ligger på en högre nivå. I och med att utbildningsutbudet varierar regionalt kan studerande inte själva välja var de bosätter sig, utan är tvungna att bo där studierna ordnas. Detta gäller särskilt svenskspråkiga studerande då utbildningsutbudet är snävt och en stor del av de svenskspråkiga utbildningarna endast ordnas på ett ställe i landet.

En mycket ifrågasättbar komponent av studiestödets bostadstillägg är det faktum att studerande inte längre har tillgång till stöd för boende under sommarmånaderna. Propositionen påstår med hänvisning till FPA:s uppskattning att ca. 19 000 studerande skulle vara i behov av utkomststöd under sommarmånaderna då de inte får studiestöd. Denna uppskattning kan tyvärr förväntas vara för liten till följd av det minskade antalet sommarjobb som erbjuds. Det blir allt svårare för unga att få ett arbete under sommaren, vilket leder till att allt fler studerande kommer att behöva falla tillbaka på utkomststödet för att överhuvudtaget kunna betala sin hyra.

Vissa, men absolut inte alla, studerande har möjligheten att bo hos sina föräldrar under sommarmånaderna. Den logiska effekten av uteblivet stöd för boende under sommarmånaderna kan förväntas vara att denna grupp studerande säger upp sina hyreskontrakt på våren vid slutet av läsåret, och söker sig nya hyreslägenheter till hösten då de återigen får studiestöd och dess bostadstillägg. Detta kan förväntas ha signifikanta konsekvenser för bostadsmarknaden, vilket inte har beaktats i propositionen, och är påfrestande för såväl hyresgäster som hyresvärdar.

Regeringen Orpo har som tydligt mål att höja utbildningsnivån och kompetensen i landet. Samtidigt ser man till att skära ned i studerandes försörjning varje chans man får. Till följd av förflyttningen av studerande från det allmänna bostadsbidraget till studiestödets bostadstillägg försämras studerandes försörjning ytterligare. Studerande ställs inför valet att arbeta vid sidan av studierna eller att skuldsätta sig. Det förstnämnda leder i många fall till fördröjda studier i och med att arbetet kräver mycket tid samt andra stadiets närvarokrav som försvårar kombinationen av arbete och studier. Det andra alternativet, att skuldsätta sig, avskräcker andra stadiets studerande från att övergå till tredje stadiet. Då den genomsnittliga summan bland de läropliktiga på andra stadiet som hade lyft studielån år 2022 låg på ca. 4950€, är det knappast otänkbart att dessa elever väljer att arbeta efter andra stadiet istället för att studera vidare. En så betydande summa pengar jäser i och med räntan rejält på några år, för att inte tala om de ytterligare studielånen dessa studerande skulle tvingas ta då de övergår till tredje stadiet. Inget av de tillgängliga alternativen uppmuntrar med andra ord till studier, och förändringar som förflyttningen av studerande från det allmänna bostadsbidraget till studiestödets tillägg fungerar således som avskräckare och jobbar därmed aktivt emot regeringens mål om att höja utbildningsnivån i landet.

FSS tar avstånd från de föreslagna förändringarna och ser inte att de är ändamålsenliga för att trygga studerandes försörjning eller höja utbildningsnivån och stärka kompetensen i Finland.

von Kraemer Melina
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Blomfelt Simon
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf